

## IVM Coronanieuws 17 september 2021

### Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws. Het is vandaag vrijdag 17 september.

### Boostervaccinatie

Volgens de Gezondheidsraad komt op dit moment alleen een specifieke groep patiënten met een ernstige afweerstoornis in aanmerking voor een derde dosis van een coronavaccin. Het gaat om patiënten die onder behandeling zijn van een medisch specialist voor een specifieke aandoening of bepaalde medicatie krijgen. Vanaf oktober krijgen deze patiënten een uitnodiging voor een derde vaccinatie via hun medisch specialist. Voor de overige bevolking – dus ook voor ouderen - is boostervaccinatie op dit moment niet nodig. In de loop van de tijd is de bescherming van sommige vaccins tegen infectie wel afgenomen, maar de bescherming tegen ernstige ziekte is nog steeds hoog, ook voor de deltavariant. Het EMA is inmiddels begonnen met de beoordeling van de boosterprik van Comirnaty, het vaccin van Pfizer.

Onderzoekers van Amsterdam UMC en Bloedbank Sanquin melden op basis van gegevens van de eerste 1500 van de beoogde 5000 deelnemers dat de meeste mensen met een auto-immuunziekte en medicatie die de afweer onderdrukken, genoeg hebben aan twee doses van een coronavaccin. Ze maken bijna evenveel antistoffen aan als gezonde personen. Alleen gebruikers van rituximab, ocrelizumab en fingolimod maken minder goed antistoffen aan. Er is nog niet bekend of bij deze patiënten een ander type afweer wel bescherming biedt.

Gezondheidsraad: [www.gezondheidsraad.nl/over-ons/documenten/adviezen/2021/09/14/boostervaccinatie-tegen-covid-19](https://www.gezondheidsraad.nl/over-ons/documenten/adviezen/2021/09/14/boostervaccinatie-tegen-covid-19)

Onderzoek: [www.amsterdamumc.org/nl/vandaag/twee-coronaprikken-volstaan-bij-meeste-mensen-met-auto-immuunziekte-en-afweeeronderdrukkers.htm](https://www.amsterdamumc.org/nl/vandaag/twee-coronaprikken-volstaan-bij-meeste-mensen-met-auto-immuunziekte-en-afweeeronderdrukkers.htm)

### Bijwerkingen vaccins

Het geneesmiddelenbewakingscomité van het EMA doet onderzoek naar het risico op het multisysteem inflammatoir syndroom na coronavaccinatie. Dit ernstige en zeldzame syndroom bij kinderen heeft verschillende oorzaken, waaronder een besmetting met het coronavirus. Bijwerkingencentrum Lareb heeft tot nu toe één melding van dit syndroom na coronavaccinatie ontvangen. Er zijn ook een paar gevallen gemeld in andere Europese landen.

Ook doet het EMA onderzoek naar de relatie tussen veneuze trombose en het vaccin van Janssen. Trombose werd al gezien als mogelijk risico bij de goedkeuring van dit vaccin. Nu er meer informatie uit twee grote klinische studies beschikbaar is, wordt de relatie nader beoordeeld.

### Zwangerschap en vaccinatie

Het risico op spontane abortussen bij coronavaccinatie vóór de conceptie of tijdens de zwangerschap is vergelijkbaar met het verwachte risico zonder vaccinatie. Dat blijkt uit de analyse van gegevens in

de zwangerschapsdatabase van het Amerikaanse Centers for Disease Control and Prevention. Deze bevindingen dragen bij aan het toenemende bewijs dat coronavaccinaties voor en tijdens de zwangerschap veilig zijn.

Dat voorkómen van COVID-19 bij zwangeren belangrijk is, blijkt uit een recente studie van het Erasmus MC en LUMC. De onderzoekers ontdekten dat het coronavirus ongemerkt de placenta van zwangeren kan aantasten, ook bij zwangeren met vrijwel geen COVID-19-klachten. Dit kan lijden tot ernstig zuurstoftekort of zelfs overlijden van het kind. De onderzoekers roepen daarom zwangeren op zich te laten vaccineren om zichzelf en het ongeboren kind te beschermen.

Onderzoek (Amerikaans): [www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2113891](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2113891)

Onderzoek (Nederlands): [www.mdpi.com/1999-4915/13/8/1670](https://www.mdpi.com/1999-4915/13/8/1670)

### Motivatie vaccinweigeraars

Ongeveer 15 procent van de Nederlanders wil niet gevaccineerd worden. De belangrijkste redenen hiervoor zijn bezorgdheid over bijwerkingen op de korte of lange termijn, vertrouwen in het eigen lichaam en immuunsysteem, wantrouwen in de overheid en andere bij de vaccinatie betrokken instanties, en religieuze overwegingen. Dat blijkt uit een studie van het LUMC, De Haagse Hogeschool en de Erasmus Universiteit. Ook zijn er praktische obstakels voor het vaccineren. Zo was de verstrekte informatie over vaccinatie voor veel mensen in kwetsbare groepen te ingewikkeld. En waren priklocaties voor mensen uit kwetsbare wijken vaak moeilijk te bereiken. De onderzoekers pleiten voor het erkennen van verschillende perspectieven op vaccineren en om op een onbevooroordeelde manier het gesprek met vaccinweigeraars aan te gaan. Ook moet de kennis van lokale zorgverleners beter benut worden, zodat vaccinweigeraars beter bereikt worden.

Onderzoek: [www.impactcorona.nl/wp-content/uploads/2021/09/Working-paper-Voor-mij-geen-coronavaccin-sept-2021.pdf](https://www.impactcorona.nl/wp-content/uploads/2021/09/Working-paper-Voor-mij-geen-coronavaccin-sept-2021.pdf)

### Combinatie griep- en coronavaccin

In een persbericht heeft Novavax de start aangekondigd van een fase 1/2 studie naar de veiligheid en immunogeniciteit van een combinatie van een griep- en coronavaccin. De studie zal plaatsvinden in Australië bij 640 gezonde vrijwilligers tussen 50 en 70 jaar. Ook het Radboudumc is gestart met een studie naar een combinatie van beide typen vaccins om te achterhalen hoe de coronavaccins het beste te combineren zijn met het griepvaccin. Mensen van zestig jaar en ouder die langer dan vier maanden geleden volledig gevaccineerd zijn, kunnen zich aanmelden.

Persbericht: [ir.novavax.com/2021-09-08-Novavax-Initiates-Phase-1-2-Clinical-Trial-of-Combination-Vaccine-for-COVID-19-and-Seasonal-Influenza](https://ir.novavax.com/2021-09-08-Novavax-Initiates-Phase-1-2-Clinical-Trial-of-Combination-Vaccine-for-COVID-19-and-Seasonal-Influenza)

Onderzoek: [www.radboudumc.nl/nieuws/2021/radboudumc-start-onderzoek-naar-combinatie-griepvaccin-en-coronabooster](https://www.radboudumc.nl/nieuws/2021/radboudumc-start-onderzoek-naar-combinatie-griepvaccin-en-coronabooster)

Aanmelden: [tactic-studie.aig@radboudumc.nl](mailto:tactic-studie.aig@radboudumc.nl)

### Anakinra

De al eerder als voorpublicatie bekendgemaakte resultaten van anakinra bij COVID-19 zijn officieel gepubliceerd. Behandeling van matig tot ernstig zieke opgenomen COVID-19-patiënten met anakinra gedurende 10 dagen leidt tot een verbetering van de klinische status op dag 28. Ook is de mortaliteit en de opnameduur verminderd. Het EMA was in juli al gestart met de beoordeling van anakinra.

Onderzoek: [www.nature.com/articles/s41591-021-01499-z](https://www.nature.com/articles/s41591-021-01499-z)

### Remdesivir

Er is steeds meer bewijs dat remdesivir niet of nauwelijks werkzaam is bij COVID-19-patiënten. Ook in de DisCoVeRY-studie met 857 opgenomen COVID-19-patiënten met extra zuurstofbehoefte blijkt remdesivir geen effect te hebben in vergelijking met standaardzorg. Remdesivir leidde niet tot verbetering van ziekte of afname in infectie. De SWAB adviseert vooralsnog remdesivir als mogelijke behandeloptie bij patiënten met extra zuurstofbehoefte op de verpleegafdelingen.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099\(21\)00485-0](https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(21)00485-0)

SWAB: [www.swab.nl/nl/covid-19](https://www.swab.nl/nl/covid-19)

### Geneesmiddelen in onderzoek

Het aantal verschillende geneesmiddelen in onderzoek bij COVID-19 blijft toenemen. Deze weken verschenen studies naar het gebruik van metoprolol en L-arginine. In een pilotstudie met 20 COVID-19-patiënten met acute respiratoire insufficiëntie werd het beschermende effect van metoprolol onderzocht op exacerbatie van ontstekingen bij COVID-19. Intraveneus metoprolol verminderde de ontstekingsmarkers in het longweefsel en bevorderde de zuurstofopname bij deze patiënten. De ligduur was gemiddeld zes dagen korter.

Uit een interim-analyse van de eerste 101 patiënten in een gerandomiseerde dubbelblind placebogecontroleerde studie blijkt de toevoeging van oraal L-arginine aan standaardtherapie het herstel van opgenomen COVID-19-patiënten te verbeteren. De hypothese is dat L-arginine de verstoorde endotheelfunctie bij COVID-19 verbetert. Na 10 dagen behandeling had 71% van de patiënten geen extra zuurstof of beademing nodig, vergeleken met 44% in de placebogroep. De opnameduur nam af van gemiddeld 46 naar 25 dagen.

Pilotonderzoek: [www.sciencedirect.com/science/article/pii/S073510972105590X](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S073510972105590X)

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/eclinm/article/PIIS2589-5370\(21\)00405-3](https://www.thelancet.com/journals/eclinm/article/PIIS2589-5370(21)00405-3)

17 september 2021

### **Tekorten tocilizumab**

De fabrikant van tocilizumab kan momenteel niet voldoen aan de toegenomen wereldwijde vraag door het offlabel gebruik bij COVID-19. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de behandeling van reumatische aandoeningen. Het CBG meldt dat tocilizumab in Nederland nog beperkt beschikbaar is. Het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen kijkt momenteel al wel naar alternatieven om een mogelijk tekort op te vangen. De fabrikant verwacht vanaf december weer te kunnen leveren.

CBG: [www.cbg-meb.nl/actueel/nieuws/2021/09/14/mogelijk-te-weinig-ontstekingsremmer-roactemra](http://www.cbg-meb.nl/actueel/nieuws/2021/09/14/mogelijk-te-weinig-ontstekingsremmer-roactemra)

### **Tot slot**

Het eerstvolgende coronanieuws verschijnt over 2 weken, op vrijdag 1 oktober. Wilt u op de hoogte blijven van het geneesmiddelen-gerelateerde Coronanieuws? Abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de jaarnaalupdate op onze website.

[www.ivm.nl](http://www.ivm.nl)